

Streszczenie z analizy „Rynek pracy w województwie śląskim w 2021 roku”

W 2021 r. rynek pracy nadal zmagał się ze skutkami pandemii COVID-19, której wpływ na życie społeczne i gospodarkę był widoczny także w statystykach bezrobocia rejestrowanego. Mimo kolejnego roku pandemii, od marca 2021 r. w naszym województwie obserwuje się systematyczny spadek bezrobocia, na co wpływ miało przede wszystkim wycofywanie obostrzeń gospodarczych. Celem polityki gospodarczej rządu w obliczu pandemii, zarówno w 2020 jak i 2021 roku, była przede wszystkim ochrona miejsc pracy poprzez dofinansowanie przedsiębiorstw w ramach Tarczy Antykryzysowej obsługiwanej przez wojewódzkie oraz powiatowe urzędy pracy.

Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy w końcu grudnia 2021 r. wyniosła 76 324 osoby. W powiatach widoczne było terytorialne zróżnicowanie stanu bezrobocia. Na koniec 2021 roku najwięcej osób zarejestrowanych jako bezrobotne notowano w Sosnowcu (4,3 tys. osób), w Katowicach i Częstochowie (po 3,9 tys. osób). Na przeciwnym końcu listy rankingowej lokowały się powiaty o małej liczbie mieszkańców i tym samym bezrobotnych: bieruńsko - lędziński (479 osób), Świętochłowice (594 osoby) oraz Żory (810 osób).

Według stanu na 31.12.2021 r. w urzędach pracy województwa śląskiego zarejestrowane były 41 782 kobiety, co stanowiło 54,7% ogółu bezrobotnych. W ujęciu rocznym liczba bezrobotnych kobiet zmniejszyła się o 8 069 osób, tj. o 16,2%, a ich udział wśród całej populacji bezrobotnych w ciągu roku zmniejszył się zaledwie o 0,1 p. proc. W 2021 roku, w ujęciu miesięcznym, najniższy poziom bezrobocia wśród kobiet odnotowano w grudniu (41 782 osoby), a najwyższy w lutym (52 552 osoby).

Jednym ze wskaźników obrazujących sytuację na rynku pracy jest stopa bezrobocia rejestrowanego. W Śląskiem według stanu na 31.12.2021 r. wskaźnik ten wyniósł 4,2% (kraj 5,4%). W ujęciu rocznym w województwie wartość stopy bezrobocia zmniejszyła się o 0,7 p. proc. W końcu grudnia 2021 r. najniższą stopę bezrobocia odnotowano w Katowicach i wynosiła ona 1,8%. Na przeciwnym końcu listy znajdował się Bytom, gdzie wysokość tego wskaźnika osiągnęła wartość 8,4%.

W 2021 r. w populacji śląskich bezrobotnych dominowały osoby, które pracowały przed zarejestrowaniem się w urzędach pracy. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych poprzednio pracujących na koniec grudnia 2021 r. wynosiła 68 139 osób, tj. 89,3% ogółu bezrobotnych (w 2020 r. 81 104 osoby, tj. 89,1%).

W końcu roku prawo do pobierania zasiłku dla bezrobotnych posiadało 9,9 tys. osób, tj. 12,9% ogółu zaewidencjonowanych. W stosunku do sytuacji sprzed roku liczba zasiłkobiorców zmniejszyła się o 4,9 tys. osób, a procentowy udział osób pobierających zasiłek spadł o 3,4 p. proc. (31.12.2020 r. – 14,8 tys., tj. 16,3% ogółu). Sytuacja powiatów w opisywanym aspekcie jest zróżnicowana. Według stanu na 31.12.2021 r. najwyższy odsetek uprawnionych do pobierania zasiłku dla bezrobotnych notowano w powiecie bieruńsko – lędzińskim (19,2%), powiecie żywieckim (18,6%), Tychach (18,2%) oraz powiecie bielskim (18,1%). Odwrotna sytuacja wystąpiła w Mysłowicach (8,3%), w powiecie tarnogórskim (9,3%) oraz w Piekarach Śląskich (9,4%).

W Śląskiem większość bezrobotnych zamieszkuje miasta (58 047 osób, tj. 76,1%). W końcu grudnia 2021 r., tylko co czwarty bezrobotny zarejestrowany w powiatowych urzędach pracy województwa był mieszkańcem terenów wiejskich (18 277 osób, tj. 23,9%).

W ciągu roku w województwie liczebność osób długotrwale bezrobotnych zwiększyła się o 1,3 tys., do poziomu 39,1 tys. Udział tej subpopulacji w ogólnej liczbie zaewidencjonowanych zwiększył się o 9,7 p. proc., z 41,5% w grudniu 2020 r. do 51,2% w końcu 2021 r. Wśród długotrwale bezrobotnych nadal dominują kobiety (22,3 tys. pań, tj. 57,1% w grudniu 2021 r., wobec 22,2 tys. osób, tj. 58,8% w grudniu 2020 r.). Utrzymuje się zróżnicowanie przestrzenne poziomu długotrwałego bezrobocia. W końcu 2021 r. najwięcej bezrobotnych tej kategorii zaewidencjonowanych było w Sosnowcu (2,4 tys. osób) i Bytomiu (2,2 tys. osób). W najmniejszym stopniu problem długotrwałego bezrobocia dotyczył powiatu bieruńsko – lędzińskiego (207 osób) oraz miasta Świętochłowice (281 osób).

Zbiorowość bezrobotnych poniżej 30 roku życia według stanu na 31.12.2021 r. liczyła w województwie śląskim 15,8 tys. osób, co stanowiło 20,7% wszystkich osób zarejestrowanych. W ujęciu rocznym liczba bezrobotnych w wieku od 18 do 29 lat spadła aż o 5 615 osób (tj. o 26,3%).

W końcu grudnia 2021 r. w rejestrach powiatowych urzędów pracy zaewidencjonowanych było 21,6 tys. bezrobotnych powyżej 50 roku życia, co stanowiło 28,3% ogółu wszystkich zaewidencjonowanych (rok wcześniej analogiczny odsetek był na niższym poziomie - 26,9%). Biorąc pod uwagę kryterium procentowego udziału grupy 50+ wśród ogółu zaewidencjonowanych, w końcu 2021 r. problem braku pracy w tej grupie widoczny był głównie w: Częstochowie (32,8%), Chorzowie (32,7%) oraz powiecie żywieckim (31,9%). Bezrobocie osób powyżej 50 roku życia najmniej widoczne było w: Żorach (18,8%), powiecie wodzisławskim (23,1%) oraz w Jastrzębiu – Zdroju (23,4%).

Na koniec 2021 roku w województwie śląskim zarejestrowanych było niemal 6,0 tys. bezrobotnych niepełnosprawnych. W odniesieniu do sytuacji z grudnia 2020 r. liczebność tej kategorii wzrosła o 436 osób (tj. 7,9%). Udział bezrobotnych niepełnosprawnych wśród ogółu zaewidencjonowanych wzrósł z 6,1% w grudniu 2020 r. do 7,8% w grudniu 2021 r.

Bezrobotni w okresie do 12 miesięcy od ukończenia nauki to według stanu na koniec grudnia 2021 r. 1 879 osób, tj. 2,5% ogółu zarejestrowanych (31.12.2020 r. – 3,0%). W stosunku do 2020 r. liczebność tej kategorii spadła o 848 osób, tj. o 31,1%. Wśród bezrobotnych absolwentów, tak jak do tej pory, dominowały kobiety – 54,4%. Sytuacja bezrobotnych absolwentów na lokalnym rynku pracy pozostała stabilna i zbliżona do tej z roku poprzedniego.

Według stanu na koniec 2021 roku bezrobotni z wyższym wykształceniem (11,1 tys. osób) stanowili 14,5% ogółu zarejestrowanych (przed rokiem 15,1%). W ciągu roku liczba bezrobotnych o potencjalnie najwyższych kwalifikacjach spadła o 2,6 tys. Bezrobotni z wykształceniem średnim policealnym i zawodowym stanowili 22,5% ogółu zarejestrowanych (31.12.2021 r. – 17,2 tys. osób). W ciągu roku liczebność tej kategorii zmniejszyła się o 3,2 tys. osób. Według stanu na 31 grudnia 2021 roku bez pracy pozostawało 8,2 tys. bezrobotnych z wykształceniem średnim ogólnokształcącym. Osoby z opisywanej kategorii stanowiły 10,7% ogółu (rok wcześniej 10,8%). Liczba bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym zawodowym wynosiła 19,0 tys. osób (tj. 24,9% ogółu). W ujęciu rocznym obserwujemy spadek bezrobotnych tej kategorii o 3,8 tys. osób (tj. o 16,7%). Bezrobotni z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej stanowili 27,3% ogółu zarejestrowanych. W ujęciu rocznym liczba osób tej kategorii zmniejszyła się o 3,4 tys. Bezrobotni z najniższym poziomem wykształcenia są relatywnie częściej narażeni na trwałe bezrobocie. W tej subpopulacji 46,5% pozostaje bez pracy nieprzerwanie ponad 12 miesięcy.

W 2021 r. w powiatowych urzędach pracy województwa śląskiego zarejestrowało się 111 967 osób, czyli o 19 604 mniej niż rok wcześniej, tj. o 14,9% (2020 r. – 131 571 osób).

W grudniu 2020 r. oraz styczniu i lutym 2021 r. widoczna była jeszcze tendencja wzrostowa bezrobocia w województwie śląskim. Natomiast od marca 2021 r. obserwowana jest przewaga osób, które wyrejestrowywały się z powiatowych urzędów pracy w stosunku do napływu bezrobotnych, co przełożyło się również na systematyczny spadek stopy bezrobocia w regionie (największy odpływ bezrobotnych odnotowano we wrześniu 2021 r. – 13 356 osób).

Od stycznia do grudnia 2021 r. z rejestrów wyłączono 126 675 bezrobotnych, tj. o 19 615 osób więcej niż rok wcześniej (18,3%; 2020 r. – 107 060 osób). Z tytułu rozpoczęcia aktywnych form przeciwdziałaniu bezrobociu wyłączono 21 149 osób, rok wcześniej ich liczba była niższa o 6 479 osób (w 2020 roku z tytułu rozpoczęcia zatrudnienia subsydiowanego, szkoleń, staży, przygotowania zawodowego dorosłych oraz prac społecznie użytecznych wyłączono 14 670 osób).

Do powiatowych urzędów pracy w całym 2021 roku zgłoszono 162,5 tys. informacji o wolnych miejscach pracy i miejscach aktywizacji zawodowej, czyli o 38,3 tys. więcej niż w analogicznym okresie poprzedniego roku (2020 r. – 124,2 tys.). W 2021 r. do śląskich urzędów pracy zgłoszone zostały 16 864 oferty pracy subsydiowanej, tj. 10,4% wszystkich zgłoszonych ofert.

W 2021 roku w województwie śląskim planowano objąć zwolnieniami grupowymi 2 339 osób, tj. o 4 595 osób mniej niż w 2020 roku (6 934 osoby). Należy podkreślić, iż nie wszystkie zapowiedzi zwolnień grupowych są przez pracodawców w pełni realizowane. Na podstawie

wcześniejszych zgłoszeń, w ciągu roku w ramach zwolnień grupowych pracę utraciło 1 866 pracowników.

W 2021 r. pracodawcy w województwie śląskim złożyli do powiatowych urzędów pracy 167,1 tys. oświadczeń o zamiarze zatrudnienia obcokrajowca, tj. o 33,5 tys. więcej niż w roku poprzednim. Województwo śląskie jest szóstym z województw o tak wysokiej liczbie zatrudnianych cudzoziemców.

W ostatniej części opracowania przedstawiono aktualną sytuację w górnictwie na podstawie danych statystycznych oraz wyników badań własnych.

Ciągła obserwacja wybranych zagadnień dotyczących zjawiska bezrobocia i zmieniającego się rynku pracy jest niezbędna. Patrząc na rok 2021 i wskaźniki dotyczące bezrobocia w województwie śląskim można mówić o stabilizacji na rynku pracy, zaburzonej wcześniej przez pandemię.